

**PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA W BYDGOSZCZY

ul. Długa 47, 85-034 Bydgoszcz
tel. (052) 345-56-44, Fax (052) 345-56-17,
E-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dnia 30 sierpnia 2010r.

Znak sprawy: RBG-61-08/08/MB

DECYZJA RBG-14/2010

- I.** Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 134, poz. 939) w związku z § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Krzysztofa Trafnego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „EDEN” w Janikowie polegające na zamieszczeniu we wzorcu *Umowa pożyczki gotówkowej* następujących zapisów:

1. *„W przypadku braku spłaty w terminie określonym w umowie pożyczkowej, Przedsiębiorstwo nalicza odsetki karne 2% dziennie od przeterminowanej raty lub rat.”;*
2. *„Po wystąpieniu zadłużenia przeterminowanego Przedsiębiorstwo: Przesyła pożyczkobiorcy upomnienie lub wezwanie do zapłacenia, za które będzie obciążony kwotą 25 zł 00 gr”;*
3. *„Wszelkie spory wynikłe na tle niniejszej umowy strony podają rozstrzygnięciu właściwym dla Przedsiębiorstwa Sądom powszechnym”;*

które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (poz. 641, 829, 978; 575), co stanowi naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 28 lutego 2008r.**

- II.** Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 134, poz. 939) w związku z § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U.

Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Krzysztofa Trafnego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „EDEN” w Janikowie polegające na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji na skutek zredagowania wzorca *Umowy pożyczki gotówkowej* w sposób niezgodny z ustawą z dnia 20 lipca 2001r. *o kredycie konsumenckim* (Dz. U. Nr 100, poz. 1081, z późn. zm.), poprzez :

1. niezamieszczenie informacji o całkowitym koszcie kredytu i rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, o których mowa w art. 7 ust. 1 i 2 tej ustawy, który to obowiązek wynika z jej art. 4 ust. 2 pkt 6;
2. niezamieszczenie informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, który to obowiązek wynika z art. 4 ust. 2 pkt 9 ww. ustawy;
3. niezamieszczenie informacji o uprawnieniu i skutkach przedterminowej spłaty kredytu przez konsumenta, który to obowiązek wynika z art. 4 ust. 2 pkt 10 ww. ustawy,

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

- III.** Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 134, poz. 939) w związku z § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Krzysztofa Trafnego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „EDEN” w Janikowie polegające na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji na skutek zredagowania treści wzorca *Umowy pożyczki gotówkowej* w sposób niezgodny z ustawą z dnia 20 lipca 2001r. *o kredycie konsumenckim*, poprzez :

1. niezamieszczenie informacji o terminie, sposobie i skutkach wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy przez konsumenta, o którym mowa w art. 11 tej ustawy, który to obowiązek wynika z jej art. 4 ust. 2 pkt 11;
2. niezamieszczenie informacji o rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunkach jej zmiany, który to obowiązek wynika z art. 4 ust. 2 pkt 13 ww. ustawy,

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* **i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 28 lutego 2008r.**

- IV.** Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007r. *w sprawie właściwości*

miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939) w związku z § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, działanie Krzysztofa Trafnego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Usługowo - Handlowe „EDEN” w Janikowie polegające na zastrzeżeniu we wzorcu *Umowy pożyczki gotówkowej* łącznej kwoty wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy o kredyt konsumencki przekraczającej 5% kwoty udzielonego kredytu konsumenckiego, co jest sprzeczne z art. 7a ustawy z dnia 20 lipca 2001r. *o kredycie konsumenckim* i co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* i **nakazuje się zaniechanie jej stosowania**.

- V.** Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 134, poz. 939) w związku z § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, działanie Krzysztofa Trafnego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Usługowo - Handlowe „EDEN” w Janikowie polegające na zastrzeżeniu we wzorcu *Umowy pożyczki gotówkowej* nierozliczania się z konsumentem w razie spłaty pożyczki przed terminem, co jest sprzeczne z art. 8 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2001r. *o kredycie konsumenckim* i co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 28 lutego 2008r.**

- VI.** Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 134, poz. 939) w związku z § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, działanie Krzysztofa Trafnego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Usługowo - Handlowe „EDEN” w Janikowie polegające na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez posługiwanie się we wzorcu *Umowa o pożyczkę gotówkową* nazwą „Pracownicza Kasa Zapomogowo-Pożyczkowa”, co stoi w sprzeczności z art. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. *Prawo bankowe* (tekst jednolity: Dz. U.

z 2002r., Nr 72, poz. 665, z późn. zm.) i co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

VII. Na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) oraz 27 ust. 4 w zw. z art. 26 ust. 2 tej ustawy oraz stosownie do jej art. 33 ust. 6 i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939) w związku z § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

określa się Krzysztofowi Trafnemu prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Usługowo - Handlowe „EDEN” w Janikowie następujące **środki usunięcia trwających skutków naruszenia** zbiorowych interesów konsumentów:

1. przesłanie, za potwierdzeniem odbioru, wszystkim swoim klientom, z którymi ww. przedsiębiorca zawarł umowy o pożyczkę w okresie od dnia 1 stycznia 2007r. do chwili obecnej, sentencji niniejszej decyzji drukowanej na formacie A4 czarną czcionką w rozmiarze co najmniej 14, w terminie jednego miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji,
2. przedstawienie konsumentom propozycji zmian w dotychczas zawartych i nadal obowiązujących umowach, zawartych w oparciu o kwestionowany wzorzec umowny *Umowy o pożyczkę gotówkową* w zakresie niezbędnym do usunięcia nieprawidłowości wskazanych w punktach I-VI sentencji niniejszej decyzji, w terminie dwóch miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu) przeprowadził postępowanie wyjaśniające, mające na celu wstępne ustalenie, czy we wzorcach umownych przedstawianym konsumentom przez Krzysztofa Trafnego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Usługowo - Handlowe „EDEN” w Janikowie (dalej: skarżony przedsiębiorca) znajdują się postanowienia niezgodne z ustawą z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 100, poz. 1081, z późn. zm.) bądź wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, a tym samym, czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W toku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu dokonał analizy treści wzorca *Umowa pożyczki gotówkowej* i ustalił, że wzorzec ten jest niezgodny z wymogami określonymi w przywołanej wyżej ustawie o kredycie konsumenckim oraz zawiera klauzule abuzywne wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone. Ponadto ustalił, że skarżony przedsiębiorca bezprawnie posługuje się nazwą „Pracownicza Kasa Zapomogowo – Pożyczkowa.

Mając na uwadze dokonane ustalenia, Prezes Urzędu wszczął postępowanie w sprawie stosowania przez Krzysztofa Trafnego praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

- I.** zamieszczeniu we wzorcu umownym *Umowa pożyczki gotówkowej* następujących zapisów:

1. „W przypadku braku spłaty w terminie określonym w umowie pożyczkowej, Przedsiębiorstwo nalicza odsetki karne 2% dziennie od przeterminowanej raty lub rat.”;
2. „Po wystąpieniu zadłużenia przeterminowanego Przedsiębiorstwo: Przesyła pożyczkobiorcy upomnienie lub wezwanie do zapłacenia, za które będzie obciążony kwotą 25 zł 00 gr”;
3. „Wszelkie spory wynikłe na tle niniejszej umowy strony podają rozstrzygnięciu właściwym dla Przedsiębiorstwa Sądom powszechnym”;

które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (poz. 641, 829, 978; 575), co może stanowić naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów;

II. naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji na skutek zredagowania treści wzorca *Umowy pożyczki gotówkowej* w sposób niezgodny z ustawą z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 100, poz. 1081, z późn. zm.), poprzez :

1. niezamieszczenie informacji o całkowitym koszcie kredytu i rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, o których mowa w art. 7 ust. 1 i 2 tej ustawy, który to obowiązek wynika z jej art. 4 ust. 2 pkt 6;
2. niezamieszczenie informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, który to obowiązek wynika z art. 4 ust. 2 pkt 9 ww. ustawy;
3. niezamieszczenie informacji o uprawnieniu i skutkach przedterminowej spłaty kredytu przez konsumenta, który to obowiązek wynika z art. 4 ust. 2 pkt 10 ww. ustawy;
4. niezamieszczenie informacji o terminie, sposobie i skutkach wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy przez konsumenta, o którym mowa w art. 11 tej ustawy, który to obowiązek wynika z jej art. 4 ust. 2 pkt 11;
5. niezamieszczenie informacji o rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunkach jej zmiany, który to obowiązek wynika z art. 4 ust. 2 pkt 13 ww. ustawy,

co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

III. zastrzeżeniu we wzorcu *Umowy pożyczki gotówkowej*:

1. łącznej kwoty wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy o kredyt konsumencki przekraczającej 5% kwoty udzielonego kredytu konsumenckiego, co jest sprzeczne z art. 7a ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim;
2. nierozliczania się z konsumentem w razie spłaty pożyczki przed terminem, co jest sprzeczne z art. 8 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim,

co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

IV. naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez posługiwanie się we wzorcu *Umowa pożyczki gotówkowej* nazwą „Pracownicza Kasa Zapomogowo - Pożyczkowa”, co stoi w sprzeczności z zapisami art. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2002r., Nr 72, poz. 665, z późn. zm.) i co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

W toku niniejszego postępowania skarżony przedsiębiorca nie ustosunkował się do zarzutów przedstawionych w postanowieniem Nr RGBG-34/2008 z dnia 8 lutego 2008r. o wszczęciu postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. Natomiast w dniu 28 lutego 2008r. przedłożył zmodyfikowany wzorzec *Umowy o pożyczkę gotówkową*, który wprowadził

do obrotu prawnego. Następnie, w odpowiedzi na wezwanie Prezesa Urzędu z dnia 20 maja 2008r., pismem z dnia 3 czerwca 2008r. Krzysztof Trafny odmówił podania informacji na temat przychodu osiągniętego w 2007 roku oraz poinformował, iż przedłożył stanowisko w sprawie po uzyskaniu dokumentów od swojego prawnika. Wraz z pismem z dnia 23 czerwca 2008r. skarżony przedsiębiorca ponownie przedłożył zmodyfikowany wzorzec *Umowy o pożyczkę gotówkową* oraz kopię zeznania podatkowego za rok 2007. Jednakże przedsiębiorca zastrzegł, iż Urząd Skarbowy w Inowrocławiu wezwał go do dokonania korekty tego zeznania. Z niniejszego zeznania wynikało, że ww. przedsiębiorca uzyskuje przychody jedynie z działów specjalnych produkcji rolnej, nie uzyskuje natomiast przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej. Ponadto w powyższym piśmie Krzysztof Trafny poinformował, iż umowy pożyczki gotówkowej zawiera jako Dział Przedsiębiorstwa Usługowo - Handlowego firmy „EDEN”, a nie jako kasa oszczędnościowa. Przedsiębiorca, wzywany przez Prezesa Urzędu do przedłożenia informacji dotyczących przychodu osiągniętego przez niego w 2008r., nie udzielał odpowiedzi, bądź informował, iż nie rozliczył się jeszcze z urzędem skarbowym.

Z uwagi na niemożność uzyskania od Krzysztofa Trafnego informacji na temat przychodu, Prezes Urzędu zwrócił się pismem z dnia 3 sierpnia 2009r. do Naczelnika Urzędu Skarbowego w Inowrocławiu z prośbą o padanie wartości przychodu osiągniętego w 2008r. przez Krzysztofa Trafnego. Pismem z dnia 11 sierpnia 2009r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w Inowrocławiu poinformował, iż nie może podać kwoty przychodu osiągniętego przez Krzysztofa Trafnego w 2008r., ponieważ podatnik ten nie złożył deklaracji podatkowej za ten rok.

W dniu 7 października 2009r., na podstawie upoważnienia do przeprowadzenia kontroli z dnia 6 października 2009 r., pracownicy Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatury w Bydgoszczy przeprowadzili kontrolę u skarżonego przedsiębiorcy. Przedmiotem kontroli była działalność przedsiębiorcy związana z udzielaniem kredytów konsumenckich. Kontrolujący w toku kontroli ustalili, iż w miejscu zamieszkania Krzysztofa Trafnego znajduje się siedziba główna przedsiębiorcy. Składając wyjaśnienia podczas kontroli, skarżony przedsiębiorca oświadczył, że nie posiada w siedzibie (mieszkaniu) żadnej dokumentacji dotyczącej działalności związanej z udzielaniem pożyczek gotówkowych. Przedsiębiorca wyjaśnił, iż wszystkie dokumenty znajdują się w miejscowości Gębice, gdzie posiada swój oddział. Przedsiębiorca stwierdził, iż nie jest w stanie podać nawet szacunkowej wartości przychodu za rok 2008. Dalej wyjaśnił, że nie przedłożył zeznania podatkowego za 2008 rok, gdyż książka przychodów - rozchodów, którą sam prowadzi, została zajęta przez Policję. Wskazał ponadto, iż za 2009 rok urząd skarbowy samodzielnie comiesięcznie nalicza podatek. Przedsiębiorca poinformował kontrolujących, iż znajduje się na etapie gromadzenia dokumentów niezbędnych do złożenia zeznania podatkowego. Zadeklarował, iż zeznanie złoży w najbliższym czasie, natomiast do końca października 2009r. przedłoży stosowne dokumenty w Delegaturze UOKiK w Bydgoszczy.

Z uwagi na niewypełnienie przez skarżonego przedsiębiorcę deklaracji złożonych w toku kontroli, Prezes Urzędu ponownie zwrócił się do Naczelnika Urzędu Skarbowego w Inowrocławiu z prośbą o padanie wartości przychodu osiągniętego w 2009 roku przez Krzysztofa Trafnego. Pismem z dnia 20 stycznia 2010r. organ podatkowy poinformował, iż względem Krzysztofa Trafnego nie dokonywano w 2009 roku comiesięcznego naliczania podatku dochodowego, bowiem podatnik nie dokonał wyboru opłacania uproszczonych zaliczek miesięcznych na podatek dochodowy od osób fizycznych. Ponadto, pismem z dnia 25 maja 2010r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w Inowrocławiu poinformował Prezesa Urzędu, iż Krzysztof Trafny nie przedłożył do chwili obecnej zeznania rocznego, na podstawie którego można ustalić wysokość przychodu osiągniętego w 2009r.

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

Krzysztof Trafny jest przedsiębiorcą wpisanym do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza Gminy i Miasta Janikowo pod numerem 1313 (rejestracji dokonano dnia 15 stycznia 1999r.). Przedmiotem działalności ww. przedsiębiorcy jest pośrednictwo finansowe, pogotowie pogrzebowe, usługi pogrzebowe, usługi budowlane, usługi stolarskie, handel artykułami przemysłowymi i chemicznymi, windykacja przedsądowa. Siedziba zakładu głównego przedsiębiorcy znajduje się w Janikowie. Ponadto posiada on dwa oddziały: w Gębicach oraz w Mogilnie. (dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, karta....).

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej Krzysztof Trafny udziela konsumentom pożyczek gotówkowych.

W wyniku kontroli wzorca *Umowa pożyczki gotówkowej* stosowanego przez Krzysztofa Trafnego, Prezes Urzędu stwierdził, iż ww. przedsiębiorca:

1. zamieścił w ww. wzorcu następujące zapisy:
  - a. „*W przypadku braku spłaty w terminie określonym w umowie pożyczkowej, Przedsiębiorstwo nalicza odsetki karne 2% dziennie od przeterminowanej raty lub rat.*” (§ 8),
  - b. „*Po wystąpieniu zadłużenia przeterminowanego Przedsiębiorstwo: Przesyła pożyczkobiorcy upomnienie lub wezwanie do zapłaty, za które będzie obciążony kwotą 25 zł 00 gr*” (§ 9),,
  - c. „*Wszelkie spory wynikłe na tle niniejszej umowy strony podają rozstrzygnięciu właściwym dla Przedsiębiorstwa Sądom powszechnym*” (§ 12),;
2. nie zamieścił w ww. wzorcu:
  - a. informacji o całkowitym koszcie kredytu i rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, o których mowa w art. 7 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (dalej: ustawa o kredycie konsumenckim),
  - b. informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument,
  - c. informacji o uprawnieniu i skutkach przedterminowej spłaty kredytu przez konsumenta,
  - d. informacji o terminie, sposobie i skutkach wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy przez konsumenta,
  - e. informacji o rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunkach jej zmiany;
3. zastrzegł w ww. wzorcu:
  - a. łączną kwotę wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy o kredyt konsumencki przekraczającą 5% kwoty udzielonego kredytu konsumenckiego (§ 3),
  - b. nierozliczanie się z konsumentem w razie spłaty pożyczki przez terminem (§ 4);
4. posługuje się w ww. wzorcu nazwą „Pracownicza Kasa Zapomogowo-Pożyczkowa.

(dowód: wzorzec *Umowy pożyczki gotówkowej*, karta.....)

W toku niniejszego postępowania Krzysztof Trafny wyeliminował z analizowanego wzorca umowy niedozwolone postanowienia umowne, o których mowa wyżej oraz zamieścił we wzorcu informacje o terminie, sposobie i skutkach wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy przez konsumenta, a także informacje o rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunkach jego zmiany. Ponadto usunął z § 4 zapis o nierozliczaniu się z klientem w przypadku przedterminowej spłaty. Przedsiębiorca powyższe zmiany wprowadził w dniu 28 lutego 2008r.

Analizowany wzorzec nadal nie zawiera jednak informacji o: całkowitym koszcie kredytu i rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, o których mowa w art. 7 ust. 1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim, informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument oraz informacji o uprawnieniu i skutkach przedterminowej spłaty kredytu przez konsumenta. Ponadto wskazuje łączną kwotę wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy o kredyt konsumencki przekraczającą 5% kwoty udzielonego kredytu konsumenckiego (vide § 3 wzorca). Poza tym w analizowanym wzorcu Krzysztof Trafny posługuje się nazwą „Dział Pracowniczej Kasy Zapomogowo - Pożyczkowej Firmy EDEN”.

(dowód: wzorzec *Umowy pożyczki gotówkowej*, karta.....)

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów [dalej: ustawa *o ochronie (...)*] jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło, pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu, rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami skarżonego przedsiębiorcy. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie *o ochronie (...)*.

Przepis art. 24 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)* stanowi, iż „*Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.*”, natomiast art. 24 ust. 2 określa, iż „*Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego; 2) naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. (...).*”

Oceny, czy w danym przypadku mamy do czynienia z praktyką określoną w w/w przepisie, możemy dokonać na podstawie ustalenia łącznego spełnienia trzech przesłanek, którymi są:

- **działania przedsiębiorcy,**
- **bezprawność tych działań,**
- **naruszenie zbiorowego interesu konsumentów.**

Działanie przedsiębiorcy

Zgodnie z przepisem art. 4 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)* ilekroć w ustawie tej jest mowa o przedsiębiorcy rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. *o swobodzie działalności gospodarczej* (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r., Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.), oraz: a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej; b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu; c) osobę fizyczną, która posiada kontrolę nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji; d) związek przedsiębiorców (...). Zgodnie zaś z art. 4 ust. 1 ustawy *o swobodzie działalności gospodarczej*, przedsiębiorcą w jej rozumieniu jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą.

Krzysztof Trafny jest wpisany do Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza Gminy i Miasta Janikowo. Prowadzona przez niego działalność polegająca na świadczeniu usług finansowych (udzielanie pożyczek) wykonywana jest w sposób zorganizowany, ciągły i ma charakter zarobkowy. Wobec powyższego Krzysztof Trafny jest przedsiębiorcą w rozumieniu ww. ustawy *o ochronie (...)*, a co za tym idzie jego działania mogą być poddane ocenie w toku postępowania przed Prezesem Urzędu.

Bezprawność działań i naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Ad I

Jak wspomniano wyżej, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)*, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* (dalej również: rejestr).

Należy w tym miejscu wskazać, iż wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ – 479⁴⁵ k.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany w konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: SOKiK) i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Przepis art. 479⁴³ k.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych. Powyższe stanowisko Prezesa Urzędu zgodne jest z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „(...) *stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...)*”. W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „(...) *praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a u.o.k.ik. obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przestawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przeciw tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (...). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art. 23a u.o.k.ik. znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (...)*”.

Nie jest zatem konieczna dokładna literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

1) W wyroku z dnia 12 stycznia 2006r. (sygn. akt XVII Amc 22/05) SOKiK uznał za niedozwolone postanowienie umowne zapis, który następnie został wpisany **pod poz. 641** do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: *„Pożyczkodawca pobiera odsetki umowne w wysokości 1% za każdy dzień zwłoki”*. Zarówno postanowienie kontrolowanego wzorca o treści: *„**W przypadku braku spłaty w terminie określonym w umowie pożyczkowej, Przedsiębiorstwo nalicza odsetki karne 2% dziennie od przeterminowanej raty lub rat**”*, jak i postanowienie wpisane do rejestru pod poz. 641 stanowią niedozwolone postanowienie, o którym mowa w art. 385¹ § 1 k.c.

Zgodnie z poglądem doktryny, uznano, iż przepis art. 359 § 2¹ – 2³ k.c. stosuje się również do odsetek za opóźnienie (odsetek karnych).¹ Tymczasem cytowane postanowienia nakładają na konsumenta obowiązek uiszczenia odsetek za nieterminową spłatę należności (jako odsetek karnych)

¹ R. W. Kaszubski, A. Tupaj-Cholewa, *Regulacje „antylichwiarskie” dla konsumentów i przedsiębiorców – przepisy polski i wspólnotowe*, Przegląd Prawa Handlowego, kwiecień 2006, str. 36.

w wysokości znacznie przewyższającej odsetki maksymalne przewidziane w przepisach kodeksu cywilnego. Stawkę odsetek naliczanych za opóźnienie ustalono w badanym w niniejszym postępowaniu wzorcu umownym procentowo – w wysokości 2% za każdy dzień opóźnienia. Wobec tego, wartość odsetek w stosunku rocznym, jaką konsument musi zapłacić wynosi znacznie więcej niż stawka maksymalna odsetek wynikających z czynności prawnych określona w art. 359 § 2¹ k.c. (tj. czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego - obecnie wskaźnik ten wynosi 5%, natomiast w latach 2007 r. do 2009 kształtował się na poziomie od 5,0% do 7,5%). Należy także zaznaczyć, że zgodnie z art. 359 § 2² k.c., jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne. W opinii Prezesa Urzędu, skarżony przedsiębiorca nakłada na konsumenta rażąco wygórowane odsetki za brak wpłaty rat w terminie, ponieważ naliczane odsetki są znacznie wyższe od odsetek maksymalnych, co może prowadzić do sytuacji, iż odsetki przekroczą w skali roku wartość świadczenia, od którego są naliczane.

Porównywane powyżej zapisy nie zachowują wprawdzie identycznego brzmienia, jednakże analiza ich treści prowadzi do wniosku, iż mają one taki sam cel i wywołują identyczne skutki, **a mianowicie zastrzegają na rzecz kontrahenta konsumenta odsetki za opóźnienie w spłacie w wysokości znacznie przekraczającej odsetki maksymalne, o których mowa w art. 359 § 2¹ k.c.**

2) W wyroku z dnia 9 października 2006r. (sygn. akt XVII Amc 101/05) SOKiK uznał za niedozwolone postanowienie umowne zapis, który następnie został wpisany pod **poz. 978** do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „*Oplaty dodatkowe, które ponosi Zleceniodawca: - (...) - za przyznanie okresu karencji w spłacie rat na 1 miesiąc – 50 PLN - za przyznanie okresu karencji w spłacie rat na 2 miesiące – 100 PLN - za wysłanie upomnienia za zwłokę w zapłacie raty – 20 PLN - za wysłanie wezwania do zapłaty raty – 30 PLN - za wysłanie przedsądowego wezwania do zapłaty – 50 PLN - za wizytę windykatorów w związku z brakiem spłaty 2 rat – 100 PLN - (...) - za telegram informujący o zadłużeniu przeterminowanym – 30 PLN – za monit telefoniczny – 20 PLN - (...)*”. Natomiast w wyroku z dnia 27 kwietnia 2005r. (sygn. akt XVII Amc 103/04) SOKiK uznał za niedozwolone postanowienie umowne zapis, który następnie został wpisany pod **poz. 829** do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „*W przypadku zalegania z co najmniej dwoma ratami pożyczkodawca może również wystosować/ nie częściej niż raz w tygodniu/upomnienie. Każdorazowe wystawienie upomnienia podlega opłacie w wysokości 50,00 zł*”. Zarówno postanowienia wzorca umowy gotówkowej o treści: „**Po wystąpieniu zadłużenia przeterminowanego Przedsiębiorstwo: Przesyła pożyczkobiorcy upomnienie lub wezwanie do zapłacenia, za które będzie obciążony kwotą 25 zł 00 gr**” jak i postanowienia wpisane do rejestru pod poz. 978 oraz 829 kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy i stanowią niedozwolone postanowienie, o którym mowa w art. 385¹ § 1 k.c. Wobec powyższego, pobieranie każdorazowo przy okazji wysłania upomnienia/wezwania opłaty w kwocie 20 zł, czy 25 zł, niewynikającej z żadnej kalkulacji poniesionych kosztów przez pożyczkodawcę i przewyższającą znacznie koszt wysłania listu poleconego (aktualnie koszt wysłania takiego listu wynosi 3,75zł), należy uznać za nieuzasadnioną opłatę obciążającą konsumenta.

W świetle powyższego, nie powinno budzić wątpliwości, iż powyższe klauzule są tożsame co do celu jak i co do skutków. **Celem powyższych zapisów jest bowiem obciążanie konsumenta opłatą za upomnienie, która w żaden sposób nie koresponduje z kosztem wystawienia i wysłania upomnienia, na skutek czego konsument ponieść musi nieuzasadnione opłaty.**

Z powyższych względów porównywane zapisy należy uznać za tożsame.

3) W wyroku z dnia 23 maja 2005r. (sygn. akt XVII Amc 29/05) SOKiK uznał za niedozwolone postanowienie umowne zapis, który następnie został wpisany **pod poz. 575** do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „*Ewentualne spory wynikłe w związku z wykonywaniem niniejszej umowy strony poddają rozstrzygnięciu sądu właściwego dla siedziby „Pro-Invest F & I”*”. Zarówno postanowienie wzorca o treści: „**Wszelkie spory wynikłe na tle niniejszej umowy strony podają rozstrzygnięciu właściwym dla Przedsiębiorstwa Sądom powszechnym**” jak i postanowienie wpisane do rejestru pod poz. 575 stanowi niedozwolone postanowienie, o której mowa w art. 385³ pkt 23 k.c., albowiem narzuca rozpoznanie sprawy przez

sąd właściwy dla siedziby przedsiębiorcy.

Przepis art. 27 k.p.c. wyraża zasadę, iż sprawa powinna być rozpatrywana przez sąd właściwy dla pozwanego. Kwestionowane postanowienie umowne zmienia tę zasadę. Zmiana właściwości miejscowej sądu, choć dopuszczalna, bo w sprawach konsumenckich przepisy kodeksu postępowania cywilnego nie zastrzegają właściwości wyłącznej, może być klauzulą zakazaną z uwagi na konieczność prowadzenia procesu w odległej miejscowości. Powoduje to bowiem utrudnienia w prowadzeniu obrony, przeprowadzaniu dowodów oraz zwiększa koszty postępowania. Z taką sytuacją będziemy mieli niewątpliwie do czynienia, kiedy konsument będzie występował w sporze po stronie pozwanej.

Z uwagi na powyższe należy uznać, iż zarówno przytoczone postanowienie z rejestru jak i kwestionowany przez Prezesa Urzędu zapis są tożsame co do celu jak i skutku, **albowiem zastrzegają właściwość sądu ze względu na siedzibę kontrahenta konsumenta, co powoduje, że konsument jako pozwany zmuszony będzie prowadzić proces poza swoim miejscem zamieszkania.**

Konkludując, Prezes Urzędu dokonując oceny, czy powyższe postanowienia stosowane przez Krzysztofa Trafnego mieszczą się w hipotezach klauzul wpisanych do rejestru postanowień umownych uwzględnił dwa kryteria tożsamości klauzul kwestionowanych z klauzulami wpisanymi do rejestru, a mianowicie: **kryterium tożsamości stosunków prawnych**, których dotyczy klauzula kwestionowana i klauzula wpisana do rejestru, a także **kryterium tożsamości treści klauzuli kwestionowanej z treścią klauzuli uznanej przez SOKiK za abuzywne**. Badanie tożsamości stosunków prawnych odbyło się w oparciu o kryterium branży, w jakiej działa przedsiębiorca, który stosuje we wzorcach umów w obrocie konsumenckim kwestionowane postanowienia umowne oraz w jakiej działał przedsiębiorca, którego postanowienie umowne zostało wpisane do rejestru (usługi finansowe). Przy badaniu zaś tożsamości treści klauzuli kwestionowanej z treścią klauzuli wpisanej do rejestru, Prezes Urzędu wziął pod uwagę kryterium celu, jakiemu służy kwestionowana klauzula, a co za tym idzie, jakie skutki wywołuje lub może wywołać dla konsumentów. W konsekwencji Prezes Urzędu stwierdził, iż analizowane klauzule mieszczą się w hipotezach klauzul wpisanych do rejestru. Czynniki, które przesądziły o uznaniu tożsamości badanych klauzul z klauzulami rejestrowymi to zatem nie jedynie brzmienie klauzul, a cel, jakiemu służy kwestionowana klauzula, kontekst umieszczenia klauzuli w rejestrze, a także kryterium podobieństwa stanu faktycznego, będącego podstawą oceny abuzywności danej klauzuli.

W myśl art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)* stosowanie postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone jest praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Mówiąc o „zbiorowym interesie konsumentów” należy zaznaczyć, iż ustawa *o ochronie (...)* nie podaje jego definicji, wskazując jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy.

W niniejszej sprawie bez wątplenia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów, wszystkich konsumentów będących klientami Krzysztofa Trafnego, jak i potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zawrzeć z nim umowę pożyczki gotówkowej. Tak więc, w rozpatrywanym stanie faktycznym zachowanie przedsiębiorcy nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

Powyższe rozważania dotyczą także pozostałych praktyk stwierdzanych niniejszą decyzją.

Reasumując, skoro wykazano powyżej, iż kwestionowane zapisy umowy pożyczki gotówkowej są tożsame z klauzulami wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, to posługiwanie się nimi w obrocie konsumenckim uznać należy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

W związku ze spełnieniem przesłanek wynikających z art. 24 ust 1 i 2 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)* należało zachowanie wymienionego przedsiębiorcy uznać za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Jednakże zgodnie z art. 27 ust. 1 i 2 ustawy *o ochronie (...)* nie wydaje się decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującej zaniechanie jej stosowania, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24. W związku z wprowadzeniem do obrotu prawnego z konsumentami wzorca umownego, z którego skarżony przedsiębiorca wyeliminował niedozwolone postanowienia umowne, Prezes Urzędu wydał decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 28 lutego 2008r. (data wprowadzenia zweryfikowanego wzorca do obrotu prawnego).

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

Ad II i III

Do umów o pożyczkę gotówkową stosuje się przepisy ustawy o kredycie konsumenckim. Ustawa ta reguluje zasady i tryb zawierania umów o kredyt konsumencki, zasady ochrony konsumenta, który zawarł umowę o kredyt konsumencki, oraz obowiązki przedsiębiorcy, który udzielił kredytu konsumenckiego. Zgodnie z art. 2 ust. 1 tej ustawy, przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę, na mocy, której przedsiębiorca w zakresie swojej działalności, udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu w jakiegokolwiek postaci. Stosownie natomiast do uregulowań art. 2 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy, za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki.

W świetle powyższego, działalność prowadzona przez Krzysztofa Trafnego poddana jest reżimowi ustawy o kredycie konsumenckim.

Ustawa ta określa wymagania, jakim muszą odpowiadać umowy o kredyt konsumencki, a także określa warunki wykonania tejże umowy. Zachowania przedsiębiorców sprzeczne z regulacjami ustawy kwalifikowane są jako bezprawne i jeśli godzą w zbiorowe interesy konsumentów, mogą zostać uznane za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, o jakich mowa w art. 24 ustawy *o ochronie (...)*.

W świetle wyroku SOKiK z dnia 23 czerwca 2006 r. (sygn. akt XVII Ama 32/05), przepis art. 23a ust. 2 [obecnie art. 24 ust. 2] ustawy *o ochronie (...)* precyzuje przesłankę bezprawności zawartą w ust. 1, przy czym treść tego przepisu pozwala przyjąć, że konkretyzacja ta nie jest pełna. O tym czy np. został naruszony obowiązek udzielenia konsumentowi rzetelnej, prawdziwej, pełnej informacji można ostatecznie rozstrzygnąć dopiero po uwzględnieniu przepisów odrębnych ustaw. Ustawy te bowiem precyzują zakres informacji, których przekazanie konsumentowi jest obowiązkowe. Art. 23a ust. 2 ww. ustawy nie ma zatem samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany zawsze w określonym kontekście normatywnym.

Odnosząc powyższe uwagi do praktyk skarżonego przedsiębiorcy, należy wskazać, że bezprawność podejmowanych przez niego działań wynika z niedostosowania przedstawianego konsumentom wzorca umowy pożyczki do wymogów określonych w ustawie o kredycie konsumenckim, która nakłada na przedsiębiorcę prowadzącego działalność w zakresie udzielania konsumentom pożyczek szereg obowiązków informacyjnych.

Wskazać należy, że w art. 4 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim ustawodawca wskazał, jakie informacje powinny bezwzględnie znaleźć się w umowie pożyczki. W szczególności należą do nich:

- informacja o całkowitym koszcie kredytu i rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania (art. 4 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy),
- informacja o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument (art. 4 ust. 2 pkt 9 ww. ustawy),
- informacja o uprawnieniu i skutkach przedterminowej spłaty kredytu przez konsumenta (art. 4 ust. 2 pkt 10 ww. ustawy),

- informacja o terminie, sposobie i skutkach wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy (art. 4 ust. 2 pkt 11 ww. ustawy),
- informacja o rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunkach jej zmiany (art. 4 ust. 2 pkt 13 ww. ustawy).

Podkreślić przy tym należy, iż SOKiK w wyroku z dnia 13 czerwca 2005 r. (sygn. akt XVII Ama 30/04) stwierdził, że **praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest posługiwanie się przez bank wzorcem o udzielenie kredytu, którego treść nie odpowiada wymogom ustawy o kredycie konsumenckim**. Zdaniem Sądu, „skoro ustawodawca wyraźnie określił zakres niezbędnych danych, zawartych w umowie kredytu konsumenckiego, to oczywistym jego celem było zagwarantowanie konsumentowi wiedzy w tym zakresie, jako niezbędnej dla ochrony jego praw i interesów. Bez znaczenia jest przy tym, czy konsument z informacji tych uczyni użytek, czy nie”. Z kolei w wyroku z dnia 7 marca 2005 r. (sygn. akt Ama XVII 6/04) SOKiK uznał, że udzielane konsumentowi informacje, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, **muszą mieć charakter wyczerpujący. Informacje te muszą być także wyrażone w sposób bezpośredni i wyraźny**. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy, który w wyroku z dnia 20 czerwca 2006 r. (sygn. akt III SK 7/06) stwierdził, że art. 4 ust. 2 „wymusza bezpośrednio uzgodnienie w umowie konsumenckiej wszystkich informacji ważnych z punktu widzenia ochrony konsumenta, kreując prawo kredytobiorcy do pełnej wiedzy o zakresie jego praw i obowiązków określonych w umowie (...). Stanowisko takie wynika z zastosowania kategoriowej formuły w art. 4 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, który jednoznacznie stanowi, że umowa o kredyt konsumencki powinna zawierać wszystkie ściśle określone w tym przepisie konkretne postanowienia. Nadaje to analizowanemu przepisowi charakter normatywny obligatoryjnego nakazu zamieszczenia w umowie wszystkich istotnych postanowień umownych, które z woli ustawodawcy gwarantują konsumentowi prawo do wiedzy o zakresie jego praw i obowiązków określonych bezpośrednio w dokumencie umowy kredytowej, co uzyskuje się zarówno przez łatwość bezpośredniego dostępu do istotnych informacji kredytowych, jak i możliwość ich porównania na etapie kontraktowania z konkurencyjnymi ofertami innych kredytodawców.”. W tym samym wyroku Sąd Najwyższy uznał, że „prawidłowa wykładnia art. 4 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim prowadzi do wniosku, że **obligatoryjne postanowienia (essentialia negotii) umowy o kredyt konsumencki, które zostały wymienione w tym przepisie, powinny być w umowie uzgodnione literalnie, wyraźnie, bezpośrednio i wyczerpująco (...)**. Konsument ma prawo do przejrzystej, kompletnej i jednoznacznej informacji w sprawach mających istotne znaczenie dla zabezpieczenia jego interesu prawnego w warunkach globalizacji (masowości) obrotu prawnego i wielości ofert na rynku (...)”. W przedmiotowym wyroku Sąd uznał, że praktyki przedsiębiorcy polegające na sporządzeniu umowy kredytu konsumenckiego w sposób sprzeczny z art. 4 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim stanowią realne naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, przez co godzą w zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a ust. 2 ustawy o ochronie (...).

Mając powyższe na względzie, Prezes Urzędu stwierdził, że w sytuacji, gdy wzorzec umowy pożyczki nie zawiera wszystkich wymaganych przez ustawę o kredycie konsumenckim informacji, przedsiębiorca zawierający z konsumentami umowy w oparciu o ten wadliwy wzorzec narusza obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, przez co godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Przepis art. 4 ustawy o kredycie konsumenckim określa obowiązkową formę umowy oraz wszystkie dane, które muszą być w niej zawarte. Za pomocą tego przepisu ustawodawca realizuje jedno z podstawowych zadań ustawy o kredycie konsumenckim, którym jest istotne zredukowanie dysproporcji w zakresie posiadanych informacji dotyczących kredytu po stronie przedsiębiorcy i konsumenta. Szczegółowe określenie zawartości umowy służy poinformowaniu konsumenta o przysługujących mu prawach i obciążających go obowiązkach, a także zapewnieniu niezbędnej przejrzystości umowy, która w znacznym stopniu ułatwi porównanie jej postanowień z ofertami innych potencjalnych kredytodawców. Jest to szczególnie istotne w świetle przysługującego konsumentowi prawa do odstąpienia od umowy (art. 11 ww. ustawy).²

² Trzaskowski Roman, *Ustawa o kredycie konsumenckim*, Warszawa 2005 Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis (wydanie I), s. 328.

Pierwszy z zarzutów dotyczy nieumieszczenia we wzorcu umownym umowy o pożyczkę informacji **o całkowitym koszcie kredytu i rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania**, o których mowa w art. 7 ust. 1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim, co który to obowiązek wynika z na podstawie art. 4 ust. 2 pkt 6 tej ustawy.

Ustawodawca niezależnie od wyszczególnienia składających się na całkowity koszt kredytu oprocentowania, opłat i prowizji, wprowadził obowiązek zamieszczenia w umowie informacji o całkowitym koszcie kredytu. Dokładne dane dotyczące całkowitych kosztów kredytu mają zapewnić konsumentowi możliwość porównania atrakcyjności i konkurencyjności kredytów oferowanych na rynku poprzez porównanie przede wszystkim ich rzeczywistych, efektywnych kosztów. Ponadto obowiązek wskazywania powyższej informacji ma na celu wyeliminowanie nieuczciwych praktyk polegających na kamuflowaniu całościowych kosztów ponoszonych przez konsumenta. Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy całkowity koszt kredytu oznacza wszystkie koszty wraz z odsetkami i innymi opłatami i prowizjami, które konsument jest zobowiązany zapłacić za kredyt, z wyjątkiem kosztów enumeratywnie wyliczonych w przywoływanym przepisie.

Porównanie oferowanych na rynku kredytów umożliwi konsumentom również obligatoryjne stosowanie przez kredytodawców jednolitego sposobu obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, opartego na załączonym do ustawy o kredycie konsumenckim wzorze matematycznym (por. art. 7 ust. 2).

Wbrew dyspozycji wynikających z wyżej cytowanych przepisów, Krzysztof Trafny w kontrolowanym wzorcu umowy o pożyczkę nie zawarł informacji o całkowitym koszcie kredytu jak i o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania. Natomiast w zweryfikowanym wzorcu posłużył się wyrażeniem: „*Szacunkowy całkowity koszt pożyczki...*”, jednocześnie nie wskazując okoliczności, od których zależy ich ostateczna wysokość i obowiązek zapłaty przez konsumenta, na co wyraźnie wskazuje art. 4 ust. 3 ustawy o kredycie konsumencki.

W świetle powyższego niniejszy zapis nie stanowi dostatecznej informacji, wymaganej przez przepisy ustawy o kredycie konsumenckim.

Drugi z zarzutów dotyczy nieumieszczenia we wzorcu umowy o pożyczkę **informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument**, który to obowiązek wynika z art. 4 ust. 2 pkt 9 ustawy o kredycie konsumenckim.

Zgodnie z ww. przepisem, umowa powinna określać sumę kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, a które obejmują zarówno koszty wchodzące w skład całkowitego kosztu kredytu, opłaty z tytułu zabezpieczenia, jak również inne koszty, do których zapłaty zobowiązany jest konsument w związku z zawartą umową. Podstawowa funkcja tego obowiązku polega na uświadomieniu konsumentowi, z jak dużymi konsekwencjami finansowym będzie się dla niego wiązało zawarcie umowy o kredyt konsumencki. Jest to dla konsumenta informacja, która zaważyć może nad podjęciem decyzji o zawarciu umowy z pożyczkodawcą.

Kontrolowany wzorzec nie zawiera takich informacji. Natomiast w zweryfikowanym wzorcu skarżony przedsiębiorca zamieścił zapis: „*Szacunkowa łączna kwota wszystkich kosztów wraz z odsetkami, opłatami, prowizjami, które pożyczkobiorca jest zobowiązany ponieść w związku z umową...*”, jednocześnie nie wskazując okoliczności, od których zależy ich ostateczna wysokość i obowiązek zapłaty przez konsumenta, na co wyraźnie wskazuje art. 4 ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim.

W świetle powyższego niniejszy zapis nie stanowi dostatecznej informacji, wymaganej przez przepisy ustawy o kredycie konsumenckim.

Kolejny z zarzutów dotyczy nieumieszczenia we wzorcu umowy o pożyczkę **informacji o uprawnieniu i skutkach przedterminowej spłaty kredytu przez konsumenta**, który to obowiązek wynika z art. 4 ust. 2 pkt 10 ustawy o kredycie konsumenckim. Wyżej wymieniony przepis przewiduje obowiązek poinformowania konsumenta w umowie o przysługującym mu uprawnieniu do spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie oraz o skutkach skorzystania z tego uprawnienia. Uprawnienie to nie może być wyłączone odmienną umową stron i z tego względu przysługiwałoby konsumentowi niezależnie od tego, czy wzmianka o nim została zamieszczona w umowie. Obowiązek ten ma charakter czysto informacyjny i służy uświadomieniu konsumentowi przysługujących mu korzystnych instrumentów, służących ochronie jego interesów.

Obowiązek dotyczy nie tylko zamieszczenia informacji o samym uprawnieniu, ale obejmuje również podanie do wiadomości konsumenta skutków skorzystania z niego. Zgodnie z art. 8 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, jeżeli konsument spłaca kredyt przed terminem, to w przypadku kredytu oprocentowanego - nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania za okres po spłacie kredytu, a w przypadku kredytu nieoprocentowanego - konsument ma prawo do zmniejszenia zapłaconych kredytodawcy prowizji i opłat proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas korzystania z kredytu.

Do skutków skorzystania z uprawnienia do wcześniejszej spłaty kredytu należy również przewidziany w art. 8 ust. 4 wyżej cytowanej ustawy obowiązek kredytodawcy rozliczenia się z konsumentem w terminie 14 dni od dnia dokonania spłaty kredytu. Także i ta informacja powinna zostać zamieszczona w umowie.

W kontrolowanym przez Prezesa Urzędu wzorcu brak jest zapisu regulującego ww. kwestie.

Następny zarzut dotyczy nieumieszczenia we wzorcu umowy o pożyczkę **informacji o terminie, sposobie i skutkach wykonania odstąpienia od umowy przez konsumenta**, o którym mowa w art. 11 ustawy o kredycie konsumenckim, który to obowiązek wynika z jej art. 4 ust. 2 pkt 11.

Umowa o kredyt konsumencki powinna zawierać informację dotyczącą przysługującego konsumentowi ustawowego prawa do odstąpienia od umowy, które przysługuje konsumentowi niezależnie od tego, czy zostało wyraźnie wskazane w umowie. Informacja zamieszczona w umowie ma służyć uświadomieniu konsumentowi uprawnień wynikających dla niego z ustawy o kredycie konsumenckim.

Przepis art. 4 ust. 2 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim wyraźnie wskazuje na konieczność podania w umowie nie tylko informacji co do tego, że konsumentowi przysługuje w określonym terminie prawo odstąpienia i o jego skutkach, ale także o sposobie wykonania tego uprawnienia. Umowa zatem powinna przede wszystkim wskazywać, że kredytobiorcy przysługuje uprawnienie do odstąpienia od umowy w terminie 10 dni od dnia jej zawarcia. Umowa powinna stanowić również, że termin do odstąpienia od niej jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży pod wskazanym przez kredytodawcę adresem oświadczenie o odstąpieniu od umowy oraz - jeżeli nie zachodzi przypadek określony w art. 11 ust. 4 ustawy o kredycie konsumenckim - zawierać informację, że w razie spełnienia świadczenia przez kredytodawcę przed upływem terminu do odstąpienia od umowy - odstąpienie staje się skuteczne, jeżeli świadczenie zostanie zwrócone kredytodawcy łącznie z oświadczeniem o odstąpieniu od umowy (art. 11 ust. 3 ustawy). W umowie powinna być zamieszczona informacja, że w razie odstąpienia od niej kredytodawca obowiązany jest niezwłocznie zwrócić poniesione przez konsumenta na rzecz kredytodawcy koszty udzielanego kredytu, z wyjątkiem opłaty przygotowawczej oraz pobranych przez kredytodawcę opłat związanych z ustanowieniem zabezpieczenia (art. 11 ust. 5 ustawy).

Pierwotnie kontrolowany wzorzec *Umowny pożyczki gotówkowej* stosowany przez Krzysztofa Trafnego nie regulował tych kwestii. Niemniej jednak skarżony przedsiębiorca zmodyfikował wzorzec w tym zakresie i usunął wyżej opisane nieprawidłowości.

Ostatni zarzut dotyczący obowiązków informacyjnych sprowadza się do nieumieszczenia we wzorcu umowy o pożyczkę **informacji o rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunkach jej zmiany**, który to obowiązek wynika z art. 4 ust. 2 pkt 13 ustawy o kredycie konsumenckim.

Z ustaleń faktycznych poczynionych w niniejszym postępowaniu wynika, iż w kontrolowanym wzorcu Krzysztof Trafny nie zamieścił ww. informacji ograniczając się jedynie do abuzywnego zapisu: „*W przypadku braku spłaty w terminie określonym w umowie pożyczkowej, Przedsiębiorstwo nalicza odsetki karne 2% dziennie od przedterminowej raty lub rat.*”

Dopiero zweryfikowany przez skarżonego przedsiębiorcę wzorzec umowy o pożyczkę czyni zadość powyższemu wymogom.

W związku ze spełnieniem przesłanek wynikających z art. 24 ust 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie (...) należało zachowanie wymienionego przedsiębiorcy uznać za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Jednakże zgodnie z art. 27 ust. 1 i 2 ustawy *o ochronie (...)* nie wydaje się decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującej zaniechanie jej stosowania, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24. W związku z wprowadzeniem do obrotu prawnego w stosunkach B2C (Business to Consumer) wzorca umownego, który uzupełniono o informacje o terminie sposobie i skutkach wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy przez konsumenta oraz o informacje o rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunkach jego zmiany, Prezes Urzędu w tym zakresie wydał decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 28 lutego 2008r. (data wprowadzenia zmodyfikowanego wzorca do obrotu prawnego).

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie II i III sentencji niniejszej decyzji

Ad IV

Kolejnym z zarzutów sprowadza się do **zastrzeżenia w kontrolowanym wzorcu umownym łącznej kwoty wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy o kredyt konsumencki, przekraczającej 5% kwoty udzielonego kredytu konsumenckiego**, wbrew dyspozycji przepisu art. 7a ustawy o kredycie konsumenckim.

Zgodnie z cytowanym przepisem łączna kwota wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy o kredyt konsumencki, z wyłączeniem udokumentowanych lub wynikających z innych przepisów prawa kosztów, związanych z ustanowieniem, zmianą lub wygaśnięciem zabezpieczeń i ubezpieczeń (w tym kosztów ubezpieczenia spłaty kredytu, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy), nie może przekroczyć 5 % kwoty udzielonego kredytu konsumenckiego.

Analizowany przepis pozostaje w związku z wprowadzeniem do kodeksu cywilnego regulacji art. 359 § 2¹⁻² k.c., określających maksymalną wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej. Ustawodawca uznał bowiem, iż samo ograniczenie możliwości pobierania nadmiernych odsetek nie jest wystarczającym instrumentem ochrony konsumenta. Mogłoby bowiem dojść do sytuacji, w której kredytodawcy co prawda przestrzegaliby regulacji określającej maksymalną wysokość odsetek, jednakże jednocześnie zastrzegaliby wysokie prowizje i dodatkowe opłaty o różnym charakterze, chcąc niejako zrekompensować sobie ograniczenie w zakresie odsetek od udzielonych środków.³

Niedochowanie obowiązku z art. 7a ustawy o kredycie konsumenckim, a co za tym idzie obciążenie konsumenta większymi kosztami aniżeli wynikające ze wskazanej regulacji, mającej z oczywistych względów charakter bezwzględnie obowiązujący, jest działaniem sprzecznym z ustawą.

Tymczasem zapis wzorca umownego stosowanego przez Krzysztofa Trafnego o treści: „Prowizja od udzielonej pożyczki wynosi: 130zł 00 gr. Co stanowi 13% kwoty pożyczki”, określa samą tylko prowizję od udzielonej pożyczki na poziomie 13% jej kwoty. W związku z powyższym, kwota wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy o pożyczkę, do której inkorporowano kontrolowany wzorzec, przekracza 5% kwoty udzielonego kredytu konsumenckiego.

W toku postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów skarżony przedsiębiorca nie zmienił wzorca umownego w wyżej wskazanym zakresie.

W związku ze spełnieniem przesłanek wynikających z art. 24 ust 1 i 2 ustawy *o ochronie (...)* należało zachowanie wymienionego przedsiębiorcy uznać za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie IV sentencji niniejszej decyzji

---

³ Rogoń Dominika, Rusinek Michał, Włodarska Karolina, komentarz LEX/el. 2006, Komentarz do art. 7(a) ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim.

Ad. V

Przedmiotem kolejnego z zarzutów jest zastrzeżenie we wzorcu umownym *Umowy o pożyczkę nierozliczania się z konsumentem w razie spłaty przez terminem*, co jest sprzeczne z art. 8 ust. 4 ustawy o kredycie konsumenckim. W świetle tego przepisu kredytodawca obowiązany jest rozliczyć się z konsumentem w terminie 14 dni od dokonania spłaty kredytu.

Zgodnie z brzmieniem art. 8 ust. 2 pkt 1, jeżeli konsument spłaca kredyt oprocentowany przed terminem, to wówczas nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania za okres po spłacie kredytu. Jeżeli zatem czas spłaty kredytu został skrócony np. o połowę, także odsetki powinny być zmniejszone o połowę, niezależnie od tego, czy zostały już one przez konsumenta zapłacone, czy nie. Na taką interpretacją pozwala również wykładnia literalna przepisu, mowa jest w nim bowiem o tym, że w razie przedterminowej spłaty konsument nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania za okres po spłacie kredytu. Sformułowanie „za okres” wskazuje na stosunkowy charakter obniżenia oprocentowania⁴.

Zastrzeżenie we wzorcu umownym, iż „Przedsiębiorstwo w razie spłaty przed terminem nie rozlicza się z klientem” narusza w ww. przepisy ustawy o kredycie konsumenckim. Wywołuje u konsumenta błędne przekonanie, iż w przypadku przedterminowej spłaty nie przysługuje mu uprawnienie przewidziane w art. 8 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim.

W związku ze spełnieniem przesłanek wynikających z art. 24 ust 1 i 2 ustawy o ochronie (...) należało zachowanie wymienionego przedsiębiorcy uznać za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Jednakże zgodnie z art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie (...) nie wydaje się decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującej zaniechanie jej stosowania, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24. W związku z wprowadzeniem do obrotu prawnego z konsumentami wzorca umownego, z którego wyeliminowano kwestionowany zapis, Prezes Urzędu wydał decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 28 lutego 2008r. (data wprowadzenia zmodyfikowanego wzorca do obrotu prawnego).

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie V sentencji niniejszej decyzji

Ad VI

Ostatni z zarzutów dotyczy naruszenia obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez posługiwanie się w kontrolowanym wzorcu umowy nazwą „Pracownicza Kasa Zapomogowo-Pożyczkowa”, co stoi w sprzeczności z art. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, zgodnie z którym „wyrazy „bank” lub „kasa” mogą być używane w nazwie oraz dla określenia działalności lub reklamy wyłącznie banku w rozumieniu art. 2 tej ustawy, z tym że:

- 1) nie dotyczy to jednostek organizacyjnych używających wyrazów „bank” lub „kasa”, z których działalności jednoznacznie wynika, że jednostki te nie wykonują czynności bankowych,
- 2) wyraz „kasa” może być także używany w nazwie oraz do określenia działalności lub reklamy jednostki organizacyjnej, która na podstawie odrębnej ustawy gromadzi oszczędności oraz udziela pożyczek pieniężnych osobom fizycznym zrzeszonym w tej jednostce.

Oczywistym jest, że Krzysztof Trafny będąc osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą nie jest bankiem w rozumieniu przepisów ustawy Prawo bankowe.

Z dokonanych w niniejszej sprawie ustaleń faktycznych wynika, że Krzysztof Trafny wykonuje czynności, które o ile wykonywane są przez bank, mogą być uznane za czynności bankowe (art. 5 ust. 2 pkt 1 Prawa bankowego). Nie zachodzą zatem okoliczności, o których mowa w pkt 1 wyżej cytowanego przepisu.

---

⁴ Ibidem.

W świetle art. 3 pkt 2 Prawa bankowego posługiwanie się wyrazem "kasa" w nazwie, dla określenia działalności lub reklamy dopuszczone zostało w przypadku jednostek organizacyjnych, które na podstawie odrębnej ustawy gromadzą oszczędności oraz udzielają pożyczek pieniężnych osobom fizycznym zrzeszonym w tej jednostce. Również taka sytuacja w niniejszej sprawie nie zachodzi. W opisywanym stanie faktycznym nie chodzi bowiem o działalność Krzysztofa Trafnego w oparciu o przepis z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991r. o związkach zawodowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2001r., Nr 79, poz. 854, z późn. zm.), zgodnie z którym w zakładach pracy mogą być tworzone pracownicze kasy zapomogowo-pożyczkowe, których członkami mogą być pracownicy, emeryci i renciści bez względu na przynależność związkową.

Przedstawiona przez przedsiębiorcę przykładowa umowa pożyczki, do której został inkorporowany kontrolowany wzorzec, wskazuje, iż Krzysztof Trafny zawierał umowy z osobami, które nie były jego pracownikami.

W związku ze spełnieniem przesłanek wynikających z art. 24 ust 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie (...) należało zachowanie wymienionego przedsiębiorcy uznać za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie VI sentencji niniejszej decyzji.

Ad VII

Zgodnie z art. 26 ust. 2 ustawy o ochronie (...), Prezes Urzędu może określić w decyzji, o której mowa w art. 26 ust. 1, środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu, w szczególności zobowiązać przedsiębiorcę do złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji. Przepis ten stosuje się odpowiednio, za pośrednictwem art. 27 ust. 4 wyżej przywołanej ustawy, również do decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającej zaniechanie jej stosowania.

Mając na uwadze powyższe przepisy oraz stan faktyczny niniejszej sprawy, Prezes Urzędu uznał za celowe określenie dla Krzysztofa Trafnego następujących środków usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów:

1. przesłanie, za potwierdzeniem odbioru, wszystkim swoim klientom, z którymi ww. przedsiębiorca zawarł umowy o pożyczkę w okresie od dnia 1 stycznia 2007r. do chwili obecnej, sentencji niniejszej decyzji drukowanej na formacie A4 czarną czcionką w rozmiarze co najmniej 14, w terminie jednego miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji,
2. przedstawienie konsumentom propozycji zmian w dotychczas zawartych i nadal obowiązujących umowach, zawartych w oparciu o kwestionowany wzorzec umowy *Umowy o pożyczkę gotówkową* w zakresie niezbędnym do usunięcia nieprawidłowości wskazanych w punktach I-VI sentencji niniejszej decyzji, w terminie dwóch miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Określenie ww. obowiązków zmierza do wypełnienia istotnej funkcji, mianowicie ma przyczynić się do eliminacji skutków naruszeń powstałych w konsekwencji stosowania przez skarżonego przedsiębiorcę bezprawnych praktyk opisanych w niniejszej decyzji.

W ocenie Prezesa Urzędu, wyżej określone środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów są adekwatne do rodzaju uchybień stwierdzonych niniejszą decyzją. Ponadto podkreślić należy, iż konsumenci nie są adresatami wydanej przez Prezesa Urzędu decyzji, dlatego też tak istotne jest, z uwagi na ochronę ich zbiorowych interesów, uzyskanie informacji o stosowanej przez skarżonego przedsiębiorcę praktyce, stąd uzasadnione są środki wskazane w pkt VII.1 sentencji decyzji. Celem określenia środków usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w postaci przedstawienia konsumentom propozycji zmian w dotychczas zawartych i nadal obowiązujących umowach, zawartych w oparciu o kwestionowany wzorzec umowy *Umowy o pożyczkę gotówkową* jest doprowadzenie do stanu, w którym wszystkie zawarte przez skarżonego przedsiębiorcę z konsumentami umowy będą zgodne z obowiązującym

prawem. Nałożenie powyżej wskazanych obowiązków stanowi zatem jedyną realną możliwość uzyskania przez konsumentów informacji o bezprawnych praktykach Krzysztofa Trafnego.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie VII sentencji niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c., od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy.

*Z up. Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy
Dorota Karczevska*

Otrzymują:

1. Krzysztof Trafny
Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „EDEN”
ul. Główna 31/26
88 – 160 Janikowo
2. a/a